

НАТАША ПОПОВИЋ

УДК 02(031)

Градска библиотека
„Владислав Петковић Дис“, Чачак

КЉУЧ ЗНАЊА

(Од рукописа до библиотеке : појмовник / Александра Вранеш. - Београд : Филолошки факултет, 2006 (Београд : МСТ „Гајић“). - 257 стр. ; 22 cm)

Рад проф. др Александре Вранеш¹ прате бројни наслови практичне садржине, међу којима запажено место у 2004. години припада, између осталих, и публикацији *Високошколске библиотеке*² са делимичним освртом на „кризу идентитета кроз коју библиотеке пролазе већ скоро двадесет година,

¹ Александра Вранеш рођена је 1960. године у Београду. Студије на Групи за југословенске књижевности и српскохрватски језик завршила је 1983. Магистрирала је 1988. године одбраном рада *Загаци и организација факултетских библиотека - посебан осврт на библиотеке Универзитета у Београду*. Докторску тезу *Српска библиографија у области књижевности, језика и библиотекарства, у листовима, новинама и часописима, од Орфелина до 1941. године - теорија и историја*, одбранила је 1996. Звање доцента стекао је 1997. године. Један је од утемељивача библиотекарства као самосталне наставне групе и оснивача Катедре за библиотекарство и информатику која је 1990. године уписала прву генерацију студената постдипломских студија. Године 1999. добија звање ванредног, а данас је редовни професор. Ментор је више магистарских и докторских радова и учесник бројних научних скупова у земљи и иностранству. У периоду од 2000. до 2002. године била је ангажована на пословима начелника Одељења за развој и унапређење библиотечке делатности у Србији Народне библиотеке Србије. Члан је бројних комисија које именује министар за културу и иницијатор бројних пројеката.

² *Високошколске библиотеке / Александра Вранеш. - Београд : Конзорцијум TEMPUS пројекта УМІ ЈЕР 16059-2001 : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“; Бањалука : Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, 2004.*

од покушаја да „ноблес“ нових медија пласирају кроз име медијатеке, а данас кроз име информационог центра“ све то „нестаје пред чињеницом да библиотеке негују, пре свега, знање, а не само информације, и да га, без обзира на облик у коме га преносе, чине демократски доступним независно од узраста, пола, расе, економског положаја, физичког или менталног хендикепа. Библиотека 21. века, па и она на универзитету, наликоваће, ако јој то допустимо, на самоуслуге информација. [...] Информација може бити самостална, док знање захтева контекст; информација може бити брза, а знање се стиче споро“³.

Систематизовање вишевековног знања, уз истовремено овладавање новим знањима, прикупљање и чување од заборављања речи које се ретко или уопште више не користе, основни је смисао и сврха бројних публикација. Израда квалитетног научног, стручног или дипломског рада готово је незамислива без консултовања и коришћења референсне литературе, речника, лексикона, приручника или бројних библиографија. Циљ је да се кориснику омогући да током свог истраживачког рада има при руци, на једном месту, прегледно и систематично изложена објашњења појмова из жељене области. Један од таквих приручника – лексикона, који може да буде идеалан подсетник или допуна „празнинама“ у знању, као и стицању нових, представља и најновија публикација проф. др Александре Вранеш *Од рукописа до библиотеке* или, у поднаслову, – *појмовник*.

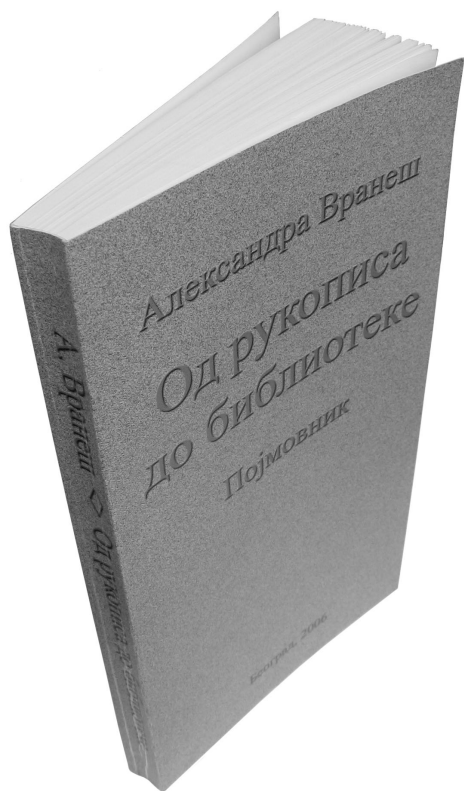
Појмовник на 257 страна нуди разјашњења пажљиво одабраних 870 јединица. И као што ни многи други лексикони оваквог типа нису уско ограничени само на једну област, тако је и овај појмовник, осим на област библиотекарства, упућен и на друге граничне области – књижевност, штампарство, издавачку делатност...

Лексикон је замишљен као користан приручник намењен превасходно студентима редовних, постдипломских и докторских студија, као и научним радницима. Усредсређен је на дефинисање и објашњење основних појмова, сложених по азбучном редоследу, без извођења етимологије речи, како и сам аутор наводи у уводном делу. Објашњењу појединих термина употребљених у *Појмовнику* дато је више простора него осталима, што је *производ дугогодишњег искуства састављача упућеног у пошребе могућих корисника појмовника*⁴.

Назив лексикона *Од рукописа до библиотеке* с правом представља оквир у који је смештено и објашњено мноштво појмова који су сматрани приоритетним за корисника. У појмовнику се могу пронаћи важни подаци

³ *Истио*, стр. 10.

⁴ *Од рукописа до библиотеке* / Александра Вранеш. - Београд : Филолошки факултет, 2006, стр. 3.

о штампарству и издаваштву. Већи део лексикона даје решења и одговоре на технике и начине израде семинарских, дипломских, магистарских и других радова. Велики допринос *Појмовника* лежи у навођењу и објашњењу прописаних стандарда, између осталих, ISBD стандарда за каталошки опис. Дата су разјашњења међународног стандардног броја за аудиовизуелне радове (ISAN), звучне записе (ISCR), монографске (ISBN), серијске публикације (ISSN)... Наведени су различити облици библиографског цитирања, засновани, пре свега, на америчким стандардима.

Дефинисано је ауторско право, објашњена Болоњска конвенција и дат је преглед бројних примењивих и примењиваних класификација (Ранганатанова, Катерова...). Нису изостала ни објашњења обавезног примерка, легата, завичајног фонда... Објашњене су све врсте каталога заступљених у библиотекама.

У појмовник су са подацима о месту и времену настанка, подацима о оснивачима и броју библиотечке грађе коју поседују у својим фондовима, ушле и бројне библиотеке. Подједнако су заступљене и библиотеке ван граница наше земље (Конгресна библиотека у Вашингтону, Бернска државна библиотека у Минхену, Руска државна библиотека у Москви...).

Извршена је систематизација библиографија. Детаљно су пописане, објашњене и разврстане према грађи, облику, врсти извора, хронолошком критеријуму, према географско-језичкој припадности, предмету обраде, циљу и намени.

Пописане су и према својој намени објашњене све врсте речника.

Насупрот овим терминима, који сами по себи захтевају комплексна разјашњења, у лексикону се могу наћи објашњена значења иницијала, нотације, интерпункције, тезе, стила...

Појмовник покушава да свуда, где је то могуће, значење прикаже у практичној употреби, кроз примере, што га чини још темељнијим.

Од првих рукописа, преко књига, пут је водио ка библиотекама, чуварима и носиоцима знања. Појмовник *Од рукописа до библиотеке* има за циљ да прикупљене информације, преточене у знање, стави на увид корисницима, а препорука је да се због своје широке примењивости, нађе као незаобилазан део фонда сваке библиотеке, високошколске установе или научне институције.